

वन डढेलो नियन्त्रणका लागि स्थानीय समुदाय र पालिकालाई बढी जिम्मेवार बनाउनुपर्ने

काठमाडौं, असार २८

वन डढेलोको जोखिम न्यूनीकरण र डढेलो नियन्त्रणका लागि स्थानीय पालिका र समुदायलाई नै बढी जिम्मेवार बनाउनुपर्नेमा जोड दिईएको छ । राजधानीमा आयोजित वन डढेलो व्यवस्थापन रणनीति, २०६७ परिमार्जन र राष्ट्रिय वन डढेलो व्यवस्थापन समानुकूलित संरचना र कार्ययोजनाको मस्यौदा प्रस्तुतिकरण सम्बन्धि राष्ट्रिय कार्यशाला गोष्ठीका सहभागीहरूले उक्त कुरामा जोड दिएका हुन् । वनको सबैभन्दा नजिक स्थानीय समुदाय नै बस्ने हुनाले डढेलोबारे सबैभन्दा पहिले उनीहरूलाई नै जानकारी हुने र घटना भएको स्थानमा पनि सबैभन्दा पहिले पुग्नसक्ने हुनाले समुदायलाई नै यसको नियन्त्रणमा पनि परिचालन गर्नुपर्ने सहभागीहरूको धारणा थियो ।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले वन डढेलो नियन्त्रणका लागि बहुक्षेत्रगत निकायहरूबिचको समन्वय आवश्यक रहेको धारणा राख्नुभयो । जोखिमको लेन्स लगाएर मात्र डढेलो नियन्त्रणको कार्य गर्न सकिने भन्दै कार्यकारी प्रमुख पोखरेलले यसको

जोखिमबारे स्थानीय समुदायमा सचेतना जगाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । विश्वव्यापी रूपमा बढ्दै गएको जलवायु परिवर्तनका कारण नेपालमा पनि अघिल्लो वर्ष डढेलोका घटनाले झण्डै बिकराल रूप लिन खोजेको भन्दै उहाँले यस्तो अवस्था आउन नदिन जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरूमा जोड दिनुपर्ने बताउनुभयो । यी विषयहरू रणनीतिमा स्पष्ट रूपमा आउनुपर्ने उहाँको भनाई थियो ।

वन तथा वातावरण विभागका महानिर्देशक नमराज घिमिरेले वन डढेलो लामो समयसम्म फैलनबाट रोक्नका लागि जङ्गलमा ढलेका र सुकेका रुखहरूलाई तत्काल हटाउनुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले जानीजानी वनमा आगो लगाउने कुरालाई कडा रूपमा हेर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गर्नुभयो ।

प्रस्तावित मस्यौदा कार्ययोजनामाथि टिप्पणी गर्ने क्रममा कतिपय स्थानमा पानीको अभावमा समयमै डढेलो नियन्त्रणमा कठिनाई हुने गरेका कारण डढेलोको जोखिमयुक्त वनमा ठूला ठूला पोखरी निर्माण गरी पानी संकलन गर्नुपर्ने सहभागीहरूले बताए । यसैगरी निकुञ्ज क्षेत्र वरपर बसोबास गर्ने समुदाय र खासगरी महिलाहरूलाई डढेलो नियन्त्रणका उपायहरूबारे अनुशिक्षण गराउनुपर्ने, डढेलो नियन्त्रणका क्रममा मृत्यु भएका र घाईतेहरूको हकमा उचित राहत र क्षतिपूर्तिको व्यवस्था गरिनुपर्ने, डढेलो नियन्त्रणका औजारको उचित वितरणको व्यवस्था मिलाई यसको प्रयोगबारे अनुगमन गरिनुपर्ने, सुरक्षा निकायहरूको परिचालन गरी बेला बेलामा समुदायस्तरमा डढेलो नियन्त्रणका अभ्यासहरू गराउनुपर्ने, आधुनिक उपकरणहरू एअरक्राफ्ट(Aircraft), ड्रोन(Drone) लगायतको व्यवस्था गर्नुपर्ने सुझाव दिईएको थियो ।

प्राधिकरणका उपसचिव सुन्दरप्रसाद शर्माले कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्दै पछिल्लो समय वन डहेलोका घटना बढीरहेकाले रणनीतिको परिमार्जन आवश्यक महसुस गरी काम अघि बढाइएको बताउनुभयो । प्राधिकरणसँग संयोजन गर्दै आइरहेको सेन्टर फर ग्रिन ईकोनोमिक डेभेलोपमेन्ट नेपालका परामर्षदाता विजयराज पौडेलले वन डहेलो व्यवस्थापन रणनीति, २०६७ र राष्ट्रिय वन डहेलो व्यवस्थापन समानुकुलित संरचना र कार्ययोजनाको मस्यौदाबारे प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको थियो ।

यसैगरी उक्त रणनीति परिमार्जनका विषयहरूमाथि गण्डकी प्रदेशको पोखरामा पनि समन्वयात्मक गोष्ठी सम्पन्न भएको छ । पोखरा महानगरपालिकाका नगरप्रमुख धनराज आचार्य, वन, वातावरण तथा भूसंरक्षण मन्त्रालयका सचिव, कानून, सञ्चार तथा प्रदेश मामिला मन्त्रालयका सचिव शम्भु राज रेग्मी , प्रमुख जिल्ला अधिकारी जयनारायण आचार्य, सुरक्षा निकायका प्रमुखहरू, रेडक्रस लगायत विपद्का क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्थाका प्रतिनिधि, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, पत्रकार महासंघ लगायतको सहभागिता मा भएको कार्यक्रममा पछिल्लो समय वन डहेलो बढ्दै गईरहेकोले यसको नियन्त्रणका लागि सरकारी, गैरसरकारी निकाय सबैको साझा सहकार्य हुनुपर्नेमा सहभागीहरूले जोड दिएका थिए ।